

VI.

CÂTEVA VEDERI NOUĂ DELA CETATEA ALBĂ

În fascicolul 18 al acestui Buletin, sub titlul «Gravuri și vederi dela Cetatea Albă», am publicat un articol, în care, după câteva considerațiuni istorico-arheologice asupra vechilor cetăți moldovenești, am dat o serie de gravuri și

bese a reproduce aceste fotografii aci, dând asupra lor, ca și de rândul trecut, câteva explicații, pe baza planului mai sus menționat al cetății (a se vedea fasc. 18 a acestui Buletin, pag. 59).

Avem mai întâiu (fig. 1) o vedere în interiorul curții celei mari a cetății — în jumătatea ei de vest, pe care o cuprinde aproape în întregime. În fund se vede marele turn patrat, care, după

Fig. 1. Vedere în interiorul curții celei mari (jumătatea despre vest) a Cetății Albe.

vederi dela Cetatea Albă, pe care le-am descris raportându-le la planul acestei cetăți, ridicat de inginerul rus E. von Stein și reprodus în publicația d-lui I. Bogdan: Inscripțiile dela Cetatea Albă.

Dându-mi-se acum posibilitatea să întregesc seria acelor vederi cu câteva fotografii nouă, de detaliu, ale bătrânei cetăți dela limanul Nistrului — pe cari le dătoresc tot d-lui N. Dunăreanu, profesor și publicist în Tulcea — mă gră-

plan, unește latura de nord-vest a cetății cu cea de sud-vest. Legat de turn, la dreapta, e al doilea zid, cel intern, al primei lature, care merge până la îmbinarea lui cu zidul de mijloc, ce desparte incinta citadelei de curtea cea mare a cetății. Zidul acesta, care în plan se arată a avea direcția dela vest la est, se vede, în partea dreaptă a fotografiei, până aproape de mijlocul său, unde se deschide poarta de trecere din incinta citadelei în curtea cea mare. Por-

nind dela turn se vede, în stânga fotografiei, o parte din zidul de pe latura de sud-vest a cetății, cu cele două aripi de zidărie ce flanchează întâia eșire din cetate în această parte.

A doua vedere (fig. 2) reprezintă acelaș turn, tot în legătura lui cu zidurile de cari vorbirăm, dar văzut de cătră liman.

În sfârșit, a treia vedere (fig. 3), e și ea un colț din interiorul cetății, pe care însă, din lipsă de elemente mai detaliate, mi-a fost imposibil să-l determin pe planul lui von Stein.

ALEX. LĂPĚDATU.

Fig. 2. Turnul ce leagă latura de nord-vest cu cea de sud-vest a Cetății Albe.

VII.

MĂRTURII DOCUMENTARE DESPRE MĂNĂSTIREA ARGEȘULUI.

În timpul din urmă cercetând, cu autorizația d-lui Director general D. Onciu, hrisoavele cu ornamente din Arhivele Statului, privirea mi s'a oprit ceva mai îndelungat la actele Mănăstirii Argeșului, pe care sfânt lăcaș îl văzusem cu o zi mai înainte, pe sub pleoape udate, la înmormântarea regelui Carol I.

Din aceste hrisoave, am cules următoarele

mărturii documentare, cari vin să completeze pe cele cunoscute din publicația mult regretatului meu profesor Gr. G. Tocilescu, „Biserica episcopală a Mănăstirii Curtea-de-Argheș“, tipărită la 1886.

Iată-le :

Întâia o mărturie din 25 August 1682, în care Șerban Cantacuzino dă mănăstirii cel mai potrivit epitet de „prea înfrumusețată“, ceea ce înseamnă neîntrecută în înfrumuseț, fără pereche :
1682 (7190) August 25. București. Iw. Șerban Voivod, nepotul răposatului Iw. Șerban Basarab Voivod.

«Mai vârtos cătră această sfântă și dumnezeiască mănăstire, ce se chiamă Argeșul, care iaste zidită și înălțată și prea înfrumusețată de început den temelie de răposatul stremoșul domnii mele Iw. Neagoe Voivod Basarab..., ca să-i fie tot vinăriciul din dealul Alămăneștilor, ot sud Argeșu, după Topolog...»

(Arhiv. Stat., Episcop. Argeș, Pach. 43, No. 1).

După două zile dela data acestui document, acelaș Domn al țerii arată că temelie și scara bisericii i-au fost drese, întărindu-se pietrele cu fier, sub privigherea boiarinului său Dona Pepano :
1682 (7190) August 25. Iw. Șerban Cantacuzino Basarab Voivod.

«...Drept aceia și fericitul acela Neagoe Voivod Băsărab, cel despre mumă strămoșul domnii mele, și mănăstire den temelie au rădicat mare și luminată aici în orașul acesta Argeșul, întru slava lui Dumnezeu și întru cinstea svintei slăvite maicii sale, împreună cu alte ale mănăstirii împrejur zidiri...

«Și după aceia, vreme multă trecând, au den greșala meșterilor, au den umezeala vreamilor, început-au a se strică temelie și scara și a se mută pietrele dela local lor... Deci... am trimis ispravnic pe boiarinul nostru Dona Pepano împreună cu meșterii de au dres toată stricăciunea, întărind pietrele în tot chipul cu fier, ca să poată stă cu tărie». (Hrisov reprodus de Gr. G. Tocilescu, Biserica episcopală a Mănăstirii Curtea-de-Argheș. București 1886, p. 52).

După micile reparațiuni de mai nainte, Iosif I, Episcopul de Argeș (1795—1819), poate fi socotit întâiul restaurator al acestui monument.

La 25 Octombrie 1804, s'a sfârșit prenoirea picturii, precum se arată într'o inscripție: «...zurgăveala acestei slinte biserici, pe unde căzuse din străbaterea ploilor prin zid, de când au fost acoperișul stricat, s'au prefăcut de iznoavă, iar pre unde era numai frecată, s'au spălat, preno-